

СЛОВЕНСКИ ЈУГ

ОРГАН ЈУГОСЛОВЕНА У РУСИЈИ.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ. НОВАЦ И ПИСМА ШАЉУ СЕ НА УПРАВУ «СЛОВЕНСКОГ ЈУГА» У ОДЕСУ, УСПЕНСКАЈА УЛИЦА 45, КВ. 22.

ТЕЛЕФОН 28—65. УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ У ИСТОМ СТАНУ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ, НЕПЛАЋЕНА ПИСМА СЕ НЕ ПРИМАЈУ.

ПРИОПШЕЊА СЕ НЕ ПРИМАЈУ. ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ ЈЕДНОГОДИШЊЕ 6 Р., ПОЛУГОДИШЊЕ 3 Р., А ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ 10 К.

NAPREJ ZASTAVA SLAVE!

«Največ sveta otrokom sliši Slave».

Te besede nesmrtnega Prešerna dobivajo od dne do dne globokejšo vsebino. Ves kulturni svet je zgrabil za orožje, napel vse svoje sile, da se za vedno otrese nemškega nasilja. Nemška oholost je že na poti v svoje meje. Sreča zapuščča orožje cesarja Vilhelma, orožje, ki se je več kot pol stoletja brusilo za to velikansko borbo narodov. Tri in trideset besnih naskokov so odbili junaški Francozi pod Verdenom in nebroj nemških grobov je zrastle v poslednjih par mesecih pod nepristopnimi fori kraljice trdnjav. Avstrijska armada v Bukovini, Galiciji in Voliniji je razbita dodobrega: 250 tisoč ujetnikov in ogromno število topov, strojnih pušk in drugega vojnega plena priča dovolj jasno o njenem razdejanju. Od te demoralizirane, izmозgane armade ne moremo več pričakovati uspehov, tem manj, če pomislimo, da se dobri dve tretjini njenega sestava borita prisiljeno, obsojajoč hudodelstva Avstrije, ki jih tira, da se vojskujejo proti lastnim interesom za nemško stvar. Celo Italijani so v zadnjem času začeli lezti naprej, počasi sicer in primerno, a vendarle. Tako danes sam cesar Vilhelm s svojimi svetovalci več ne dvomi, da je njegova igra zgubljena.

Lani so rešili Germani Avstrijo, letos pa sami željno gledajo, kje bi dobili okrepljenja. Bolj kot kedaj stoji zavezniki čvrsto, ramo ob rami in uspeh jim je siguran. Medtem, ko centralne države od dne do dne bolj slabe, rastejo sile protigermanske koalicije. Po drugem letu vojne, ko kliče Avstrija že skoro naše stare očete pod svoja nesrečna znamenja, je Angležka komaj mobilizirala, ruske rezerve človeškega materijala so neizčrpne, in naša mlada, osvobodilna vojska raste in procvita ob obalah Crnega morja, da krene na izvršitev svoje vzvišene naloge, ko ji napoči čas.

Zato vas vprašam, rojaki: Kaj še čakate, kaj še premišljujete?

Neusmiljeno udriha šiba božja po plečah grešne Avstrije in kmalu se bo dovršila nad njo kazen božja prav tako kruto, kakor je bilo kruto njeno hudodelstvo. Država, ki se s svojo pretežno večino slovanskega prebivalstva bori proti Slovanstvu ter se v to svrhu veže z Nemčijo največjo sovražnico Slovanstva in s Turčijo, največjo neprijateljico kulture in krščanstva, z ono Turčijo, ki jo ima vsako naše dete v spominu, da je pošiljala nad nas svoje tolpe, ki so klale naše dede, onečaščale naša dekleta, požigale naše vasi in sela, naše cerkve in naše domove,

pustošile naše cvetoče pokrajine, taka država, bratje, ne zasluži druge usode, kakor da se razruši. In Avstrija bo razrušena.

Kaznovana bo blazna nadutost zavojevati ves svet in polna zmaga bo kronala napor in žrtve zaveznikov. Nemško nasilstvo bo zlomljeno za vse večne čase in zaslužjeni narodi vstanejo, da se ozrejo po svojih poljanah ter nadomestijo, kar so zamudili v dolgih letih tlačanstva in robstva. Surova germanska domišljavost se bo vtopila v sami sebi in globoka slovanska duša bo pokazala novo smer svetovni kulturi.

Na jugu razvalin Avstrije vzraste novo carstvo bratstva in svobode; tudi našemu narodu bo napočila lepša doba; odpira se nam kraljevstvo, katerega pođaniki,

«Si prosti vol'jo vero in postave».

Venčane s slavo bodo vkorakale naše junaške čete v Beograd, Zagreb in Ljubljano, noseč svobodo na svojih praporih. Na ljubljanskem gradu bo vihrala trobojnica osvobodilne vojske in navdušeno bodo pozdravljali povsod, kjer se govori slovenska beseda, junake-osvoboditelje.

Vprašam vas, bratje, kje bode te vi takrat?

Ali bode te z nami vred zmagonosno vkorakali v Ljubljano pred spomenik Valentina Vodnika, ali hočete biti med onimi, ki jih bo Rusija vračala kraljevstvu Jugoslaviji — kot zapuščino pokojne Avstrije?

Ce ste res Slovenci, ste s težko muko palili pod komando švabskih oficirjev svoje puške na brata in vaša srca so bila polna jeze in britkosti očigled takemu nasilstvu. Ce ste res Slovenci, ste se oddahnili, ko se je skrila za vami avstrijska meja. Ce ste pravi Slovenci, ne bode te mnogo pomišljali, ko vam je dana tako lepa prilika, da vržete raz sebe poniževalno obleko landsknehta ter postanete svobodni vojaki armade, ki bo zastopala in ščitila naše najsvetejše zahteve: narodno svobodo. Komu bode te ostali zvesti: onemu, ki vas je zatiral, ali svojemu narodu, ki vas ljubi, in s zaupanjem računa na vas v tem težkem času? Tu je kamen — mejnik, na katerem se spozna zlato domoljublja.

Usodo narodov in držav za dolgo, dolgo dobo let bo odločila ta velikanska borba, slovenskemu narodu pa, ki je najmenjši, bo sojeno: biti ali ne biti. Nikoli še nismo živeli v tako resnih, važnih in odločilnih časih, kakor sedaj. Pravi Slovenec se bo zavedel svoje dolžnosti. Nismo razumevali slovenske himne samo na veselicah in narodnih

slavnostih; njeni akordi niso bili še nikoli tako silni, kot danes, v tem velikem trenutku zgodovine Slovanstva.

Jamstva hočejo nekateri. Kralj Herod je poklonil na krožniku krasotici Salomi glavo Janeza Krstnika; mi onim, ki zahtevajo garancij, ne moremo pokloniti — glave Vilhelma.

Ali vam niso zadostna garancija oni tisoči Jugoslovanov, ki so sledili prvemu klicu po združenju?

Ali mislite, da je naše življenje manj vredno, kot vaše? Ali more biti razvoj vojnih dejstev ugodnejši za nas, kakor je sedaj?

Mar nismo mi potomci Crtomirjevih junakov?

Ne zapusti nobeden ga v ti sili, Molče orožje svoje vsak si vzame, Strahljivca v celem ni imel števili.

Сузу сам освете лила у онај
свечан дан,
Када су пукови српски чекали
заставе дичне;
Самом си и ти био, сећам се,
добро знам,
И рекао поносно: авај! Крви су
оне вичне!
На Куманову биле су оне, Косову,
Велесу,
На Једрепима, Кочану, Овчем
пољу, Серезу;
Код Елбасана, Драча и Сан Ђовани
ди Медуу,
Кроз целу кршну Стару Србију
и Македонију.
И сад је олет куцнуо час,
Да се развију знамења света,
Где год се чује Југ-Словена глас
И може да свије бораца чета.
Спремни су соколи да освете пале,
Неправду и мржњу тиранску да
збришу;
Војводе српске на страну су стале.
Да мотре на крље, што нам
крвцу сишу!
А кад јурну бесно у кршеве наше,
Поклаће их зубима за зверства
и јад;
Слободно ће бити, што се Српством
зваше,
Престо Орла Србије дични Београд
Српкиња.

Духъ сербскаго народа.

Только что полученное известие о возстаніи сербовъ въ Черногоріи противъ своихъ поработителей нѣмецъв лишній разъ доказываетъ міру величіе духа истекающаго кровью сербскаго народа. Это известіе дол-

жны принять къ свѣдѣнію главнымъ образомъ тѣ, которые недостаточно оцѣнили значеніе сербскаго народа въ исторіи славянскаго возрожденія и, по своему невѣжеству, думаютъ, что сербы ничего не внесли въ общечеловѣческую культуру и цивилизацію. Духъ вѣчно юный, духъ правды и свободы не уничтожается даже пушками и снарядами, надъ усовершенствованіемъ которыхъ долго упражнялся умъ и техника безчеловѣчной нѣмецкой расы.—Правда, Сербія и Черногорія перестали временно существовать, какъ политическія единицы; но духъ сербскаго народа по-прежнему полонъ силы, творческой и освѣжающей энергіи. Это тотъ всечеловѣчный духъ, который таясь въ славянской расѣ, часто пробивался въ томъ или въ другомъ славянскомъ племени то въ видѣ бойца за свободу, то въ видѣ гениальнаго пѣвца, то въ видѣ странника, самаго свободнаго челоуѣка на землѣ. Въ сербской націи духъ этотъ прежде всего воплотился въ гениальнаго пѣвца, а потомъ—въ бойца за свободу. Что можетъ быть дороже свободы! Вѣдь свобода—основа нашей культуры и цивилизаціи; и борьба за свободу исходитъ изъ желанія челоуѣка сбросить все то, что мѣшаетъ свободному проявленію его духа. Она открываетъ передъ челоуѣчествомъ неограниченныя возможности, внушаетъ самыя смѣлыя надежды вплоть до слиянія звуковъ небесъ съ землями пѣснями, до устройства царства Христова на землѣ.—Это борьба великаго народа. Сербскій народъ, послѣ того, какъ онъ проявилъ свою индивидуальность и творческія способности въ гармоническомъ слияніи природы и культуры, въ созданіи богатой поэзіи, въ которой природа согласована съ искусствомъ и искусство согласовано съ природой, не могъ примириться съ турецкимъ режимомъ. И онъ не только самъ возсталъ противъ турокъ, но и побудилъ другихъ, напр., грековъ, возстать и освободить свой духъ отъ варваровъ-поработителей. И духъ сербовъ, подобно лучезарному солнцу возрождающему къ жизни заснувшую природу, воодушевилъ поработенные народы и вызвалъ къ нимъ симпатіи представителей тѣхъ народовъ, которые, благодаря славянскимъ бойцамъ за свободу, успѣли много внести въ сокровищницу общечеловѣческой культуры и цивилизаціи. Такъ воскресла, благодаря этому духу, теперешняя меркантильная Греція и Болгарія, народъ которой свылся было съ родственнымъ ей по духу мусульманствомъ, и Румынія.

Этотъ великій духъ сербскаго народа напелъ свое выраженіе въ бо-

готовой народной поэзии, которая таила в себѣ не только зерно національнаго возрожденія, но и заключаетъ въ своихъ чудныхъ образахъ всечеловѣчные идеалы правды, всепрощающей любви и красоты. Поэзія эта есть свободное проявленіе національнаго духа, есть плодъ пониманія красоты природы и жизненныхъ явленій, пониманія, выраженнаго въ чудныхъ поэтическихъ образахъ. Въ ней конкретно выражена идея согласованія природы и свободы. И только благодаря существованію подобнаго рода поэзіи могло появиться возрожденіе въ Европѣ, ибо послѣднее есть дѣло вдохновенія и энтузіазма. Возрожденіе это находилось не только подъ обаяніемъ Гомера, но и подъ знакомъ сербской народной поэзіи, вызвавшей не только творческія способности и воображеніе, но и пробудившей любовь и уваженіе вообще къ свободному проявленію національнаго духа и положившей въ нѣкоторомъ отношеніи начало націонализациі литературы. Последнее обстоятельство дало прекрасные образцы художественной поэзіи и создало разнообразныя уметвенныя теченія того времени, положило начало романтической философіи, въ которой идея понимается въ ея воплощеніи въ дѣятельности. Философія эта признала безусловную цѣнность личности, къ которой впервые начали приспособляться общія правила и нормы жизни. Этимъ положено начало историзма 19. вѣка: въ народной жизни и ея проявленіи стали усматривать проявленіе народной идеи. Этимъ дано идеологическое обоснованіе національныхъ движеній 19 вѣка.

Огромный интересъ европейскихъ писателей къ сербской народной поэзіи свидѣтельствуетъ о томъ, что послѣдняя играла видную роль въ этомъ уметвенномъ движеніи 19. вѣка. Сербская народная поэзія сыграла выдающуюся роль и въ славянскомъ возрожденіи. Она, на ряду съ русской поэзіей, вызвала на дѣятельность творческія способности славянскаго духа. А творчество вѣдь—источникъ всего новаго и оригинальнаго, источникъ культуры и цивилизациі.—Эти славянскія творческія

способности не создали еще той новой жизненной культуры, въ которой нуждается измученное духовно чело- вѣчество. Но духъ нашъ теперь усиленно дѣйствуетъ, и во имя чело- вѣчности его мужественность беретъ верхъ надъ женственностью: наша раса вступила въ кровавый бой съ вѣчнымъ врагомъ свободы и поработителемъ національной индивидуальности. Причемъ присущая намъ женственность часто проявляется въ этой борьбѣ въ видѣ гуманнаго отношенія къ раненому и обезсиленному врагу и въ рыцарскомъ способѣ веденія войны.—Такимъ образомъ, славянство теперь стало тѣмъ, чѣмъ были сербы, защищавшіе въ теченіе долгихъ вѣковъ свою духовную и впоследствии политическую свободу.—Кромѣ этого, великій духъ сербскаго народа далъ чело- вѣчеству доказательство своей вѣры въ торжество высшей правды, а проявленія его жизни служатъ примѣромъ не только воинской доблести и героизма, но и образцамъ честности, неподкупности и настоящаго демократизма. Никакія напѣтыванія нѣмецкаго бюрократическаго миссіонера не могли заставить его измѣнить Россіи и чело- вѣчности, несмотря на то, что русско-нѣмецкая бюрократія не разъ оскорбляла сербское національное чувство, подобно нѣкоторымъ политическимъ дѣятелямъ, которые одно время были на службѣ у Фердинанда болгарскаго, и тѣмъ «славистамъ», которые съ узкимъ кругозоромъ и безъ творческихъ способностей пытались научно обосновать болгарскіе политическіе идеалы въ ущербъ сербскому народу.

Если славянство можно назвать демократомъ въ семьѣ европейскихъ народовъ, то съ большимъ правомъ сербовъ можно считать демократами въ великой славянской семьѣ.

И пусть поработители Сербіи и Черногоріи не торжествуютъ, ибо духъ сербскаго народа сильнѣе стали, онъ не привыкъ подчиняться грубой силѣ. Его прежнія проявленія служатъ залогомъ близкаго торжества правды и свободы и воскресенія политической свободы сербскаго народа.— Возстаніе сыновъ Черной-Горы, отданныхъ въ рабство жандармами ко-

роля Николая и его сыновей, является предвѣстникомъ всеобщаго возстанія во имя свободы и политическаго объединенія великаго духомъ сербо-хорватскаго племени.

Д. Джуровичъ.

SLOVENSKA ZEMLJA.

Jaz, dekle, Slovan sem z juga, tistega slovečega, kjer šumi zelena Sava — iz rodu slovenskega.

Jaz, dekle, sem s krajev tistih, kjer je bistre Drave tek, kjer Triglava sive glave gleda narod davni vek.

Jaz sem s krajev, kjer nam solnce tak prijazno se smehlja, kjer bobni peneča Soča, kjer razsaja bog morja.

Jaz sem s krajev, kjer se Krka vije leno čez ravan, kjer se pnejo vinski griči, kjer mi gozd šumi teman.

Jaz sem s krajev, kjer v jezerih ogleduje se nebo, kjer v podzemeljskih otlinah gleda čudesa oko.

Jaz sem s krajev, kjer krasota z vseh zemlja se zlila je, kjer nam vila-Rojenica narod obdarila je.

Jaz sem s krajev, kjer mi pesem lepše, kakor zvon doni, kjer se zdi mi govorica kot da strune glas zveni.

Jaz sem s krajev tistih bajnih, kjer se pase Zlatorog, kjer zaklad bogati čuva bela kača, čuvar strog.

Jaz, dekle, sem s tistih krajev kjer spi v gori kralj Matjaž, ki okove naše sname, ko zasvita dan se naš.

Jaz Slovan sem s krajev tistih kjer deklet najlepši svet nam rodi jih majka Slava, ki slave vse križem cvet.

Jaz, dekle, Slovan sem z juga kjer sleherni je junak, kjer za Slavo, majko drago bije hrabro vsak se, vsak.

Jaz iz tistega sem juga, kjer Slovan je bratu brat, kjer si složno daja roke Srb, Slovenec in Hrvat!

Naš veliki junak i mučenik.

Danas, kada proživljujemo najužasnije doba kako čovječanstvo pamti, kada se stara, no uvijek mladenačka Evropa trese od strašnih gromova topova i ogromnih taneta, kada životi ljudski gasnu tisućama, i kada se uništavaju cijeli krajevi, kada nestaje sela, gradova i žitelja — srce nam se pri vidu svega toga steže pri pomisli na naš narod.

A je li i čudo? Kada se naš narod nije borio i nije stradao? Kada ga nisu izjedale gladne pijavice svih mogućih naroda, koji su se slučajno našli oko njega?

Divlji Tatarin, krvožedni Turčin, lakomi Mlečanin, bahati Madžari i drski Nijemac svi su ti — ne birajuć sretstava, stoljećima pili krv našem narodu, svi su se poput zvjeradi otimali za divni i najkrasniji kutić na kruglji zemaljskoj i radi njegova položaja na moru i bogatstva i krasote.

I mnogo je puta u našoj prošlosti bilo trenutaka, kada je izgledalo, da je našega naroda nestalo, da ga je za uvijek poklopilo, uništilo ili proždrla gladno zvijere tudjinsko, no kroz neko vrijeme prkoseći svim zakonima, kao čudom, narod se popravlja, jača i diže s nova proti svome groznome dušmaninu, bori se i strada i ako svaki put i ne pobjeđuje — drži živu nepokolebivu vjeru u konačno oslobođenje i ujedinjenje.

Danas, kada su patnje tisuću puta veće, kada je u rukama protivnika kud i kamo jače oružje za uništavanje naroda, sva savršenstva modernoga oboružanja, danas imademo više razloga bojati se za svoj narodni opstanak, nego ikada. Danas naš narodni neprijatelj sistematički i ustrajno radi ono, što su prije bile slučajnosti, ili čemu je bio uzrokom naš zgodni položaj. Austrijska vlada hotimice uništava sve naseljenje na slavenskom jugu i šalje hotimice braću na braću, zapajajući ih najprije otrovnom mržnjom, jer znade, da se dijament brusi samo vlastitim prahom.

Podlistak.

OSLOBODJENI . . .

Kada je u sobu, u kojoj lezase bolesnik, unisla mladjana kcerka domacine, bijase se sunce spustilo vec vrlo nisko i kroz prozore izmedju zastora prodirahu njegovi traci ravno na postelju bolesnika osvjetljavajući skupocjeno pokrivalo na njemu i bljedoliko lice njegovo. Od teskih zastora bijase u sobi polumrak i prohladno, a tisinu ne narušavase nista.

Tatjana, devetnaestljetna, lijepa i strojna kcerka domacine, bogatoga posjednika, zalazila je u sobu kao u hram, bojeci se, da ne probudi svojega prijatelja.

No on ne spavase. Nepomicnost bijase samo posljedica njegove strasne slabosti. Vec dugo vremena nije mogao da se bez truda mice, pa je volio lezati mirno, izbjegavase dapace i govoriti.

On je vidio pred sobom smrt i tek uvjeravanje prekrasne Tatjane podrzavase u njemu nadu, e ce mozebit ipak ozdraviti.

Djevojka se bez suma približi k njemu i kada on htjede nesto da kaze, zaklopi mu ona njezno rukom usta.

— Vam nije slobodno govoriti, progovori ona milo i pogleda ga s mnogo ljubavi. — Ja cu vam radje procitati nove vijesti s bojista, pa cete vidjeti, da ce se vase nade skoro ispuniti.

I uistinu, ona sjede kraj njegova uzglavlja i stade mu citati razne clanke iz novina.

On slusase s naprezenjem, no kada je vidio, da osobitoga nista nema, prestade skoro slijediti za sadržajem toga, sto Tatjana citase, a pod prijatnom muzikom njezinoga svježega djevojackoga glasa predade se svojim mastama.

On ljubljase tu djevojku, ljubljase svom snagom svoje duse, ljubljase, kako utopljenik ljubi prvi komad kopna, bolesnik zdravlje. Ona bijase za njega sve, ona pronadje njega, bijednoga zarobljenika, medju radnicima svojega oca, bolnoga i iznemogloga, ona nastojase da ga spasi. Posljednji dani njegovi bijahu obasjani suncem blazenstva i slatkoga zavaravanja sve — zahvaljujuci njoj.

Sada, kada mu ona citase i kada se njegova ruka skoro doticala njezine, spominjase on sve, sto morade da prepati do poznanstva s njome i sto ga je i unistilo, ubilo. Na um mu dodje njegova domovina tamo daleko na jugu, prekrasna i nesretna, raskrvarena i rascjepkana pod tudjim igom. Slika za slikom redase se u njegovoj glavi. Vidio je silne i divne momke svoga roda u tudjinskoj odori, kako odlaze na bojno polje, da ondje ostave svoje kosti, vidio je i sebe u tom odijelu slusao je zapovijedi na tudjinskom jeziku od casnika tudje neprijateljske mu narodnosti, grohot pusaka i topova smrt, krv i ranjene oko sebe, jauk i vrisku nevoljnika slicnih na komade mesa.

Onda dodje u ropstvo. Veselio se, slusajuci rodnu rijec, htio je grliti bratske mu vojnice, no oni se od njega odvracahu, oni ga ne razumijese. Da, on bijase odjet u prokletu

odijelo i svak ukazivase na njega prstom: „Avstrijak, Avstrijak“. To ga je peklo i mucilo, no pomoci ne bijase. Tu s njime bijahu i sinovi neprijateljskoga mu naroda i puneci mu usi odvratnim svojim azijatskim jezikom, smijahu mu se u lice: „To su tvoja braca“.

Gradovi i sela, ogranicna povorka takovih nesretnika kao i on, necistoca, supa i kasa svega se sada osjeca. Onda — zivot u lageru — bez slobode s masom preraznih ljudi, grubih i glupih, kuda da se on djene svojim ufinjenim ukusom i istrosenim nervima.

Onda ga poslase na radnju! Cini se, da je vec od kuce ponio zacetak svoje bolesti, no nedostatak hrane, necist vazduh, studen i teski poslovi ucinise doskora svoje . . .

Sada lezase u prekrasnoj sobi s bogatim namjestajem i kraj njega sjedjase prekrasna djevojka, ozivtvoren ideal njegovih snova i njemu se cinjase, da sanja.

— Da, govorse mu ona, prestajuci citati. Doskora ce biti slobodna malena, no divna vasa domovina, o kojoj ste mi tako mnogo pripovijedali, skoro ce stresti sa sebe okove junacki vas narod, kojega sam ja naucila od nas tako silno ljubiti, kao sto ga i vi ljubite. Doskora cete i vi ozdraviti, a onda cete slobodan i sretan (ona ga pogleda s ljubavlju) opet gledati svoje rodne gore i rijeke, uzivati u svojoj i narodnoj slobodi. O da i ja cu poci s vama, jer vas je narod postao mojim, i moj ce sav rad biti posvecen sreći i napretku toga divnoga naroda“.

— Hvala vam, no jedva cu ja vidjeti to slavlje. Ja necu dozivjeti dan svoje i na-

rodne slobode. Kada sam jos zivio u svojoj dalekoj domovini na toplome jugu, sanjao sam cesto i precesto o tome velikome casu kada ce i za nas svanuti dan slobode. Kao na utjehu i spas obracao sam oci svoje na veliku majku nasu, na Rusiju. I u ropstvo sam isao veselo. Nisu me razumjeli vasi zemljaci, no ja ne tuzim. Vama sam zahvalan, sto ste mi ukrali posljednje casove moga zivota, pozlatili njegve zarobljenistva i ulili u srce novu vjeru u pobjedu svete nase narodne stvari. I sada mi je lakse umrijeti, kada znam, da ce moji drugovi i braca vidjeti slobodu svoga naroda i osvettiti se dušmaninu za tisucljetne muke i stradanja . . .

Glas njegov prelazase vec u jedva razumljivi sapat i samo neobicni sjaj njegovih ociju govorse o tome, kako iskreno i iz dubine dose dolazi taj njegov vapaj.

Sunce posiljase jos posljednje svoje trake na izmuceno lice njegovo, kao da se zeli oprostiti s njime i kao da mu zeli reci: „Ne tuzi! Ja cu odnijeti glase o tvojima velikima stradanjima i o tvojoj smrti na domovinu i kada naskoro osvanem nad oslobođenim i ujedinjenim rodnom ti kraju, pripovijedat cu tvome narodu, kako si ga ljubio i zelio mu slobodu“.

Nekoliko casaka poslije toga lezahu na krevetu samo smrtni ostaci njegovi, dok duh njegov lebdijase negdje u beskonacnom prostranstvu slobodan ostavivši i na licu mrtvaca pecat blazene nade u oslobođenje narodno.

— ks. —

Danas, kada više od polovine naših najkrepčih muškaraca leže mrtvi u zemlji, a ostala je polovina rasuta po bojnim poljanama cijele Evrope ili po zarobljeničkim taborima, danas strepimo više nego ikada, što će biti s našim narodom?

Pa ako uza sve to ne gubimo nade, ako se uza sve to čvrsto nadamo, da će nam poslije nesumnjive pobjede kucnuti novo sunce slobode i sretnoga narodnoga života, na čemu osnivamo tu nadu, komu imademo da zahvalimo za bajoslovnu i neslomivu snagu našega naroda? To je naš tisućljetni i mučenik i junak — naš seljak. Nije badava u našem narodu riječ narod sinonimom sa riječju seljaštvo! Seljak naš i jest naš narod! Kada inteligencije nije bilo, kada je sve, što se naziva više, bilo uništeno ili odrodjeno, ostaje temelj i duša naša, ostaje naš seljak, da uz tužne glasove javor-gusala pjeva o dalekoj zori budućnosti — o slobodi. On umire na svima bojnim poljanama Evrope, on strada u zarobljeništvu, i kada mi ostali klonemo, on stoji čvrsto i nepokolebivo i ide dalje rušeći čudesnom snagom zaprijeke i kida se svome cilju.

Zahvaljujući toj nadnaravnoj snazi seljaka našega hrvatski, srpski i slovenski narod ne samo nije propao, već je tako rascjepkano i pod tudjim igom koracao naprijed i ojačao na toliko, da su se naši dušmani već počeli bojati te naše snage i napretka i smetali nam na sve moguće načine.

Na toj snazi, na mukotrpnosti i ustrajnosti seljaka temeljimo mi i danas svoju nadu i pobjedu, a poslije pobjede ujedinjenje i sretan narodni život.

Pa ako naš narod jugoslovenski nije ne samo propao, nego dapače i napredovao, uza sve užasne zaprijeke i usprkos svojoj rascjepkanosti, glava nam se upravo kruži od misli, kakovim će divovskim koracima poletjeti naš narod naprijed onda, kada sve bude slobodno, ujedinjeno i sve bude pomagalo, a ne sprečavalo narodnome razvitku.

Slava i hvala našem velikom junaku i mučeniku — našem seljaku.

— ks. —

Осуда у бањалучком процесу.

На 22. априла о. г. изречена је осуда у бањалучком процесу. За вријеме расправе, која је трајала 175 дана, умрли су оптужени: Ристо Вањаковић, Драгољуб Кесић и Јово Павловић. Осуђена су 98 а 53 су ријешена од оптужбе. Проти двојици вођена је расправа засебно. Осуђено је: 16 на смрт, а 82 на тамницу од 20 до 2 године. Сви осуђени дужни су солидарно платити штету од 14.644.769 кр., на издржавање бјегунаца из округа близу српске границе и на корист породица мобилисаних.

Осуђени на смрт имаду се вјешати овим редом:

1. Милутин Јовановић, ожењен, једно дијете, трговац. — 2. Петар Вилбија нежењен, трговац. — 3. Чедо Милић, ожењен, трговац. — 4. Димша Ђокановић, ожењен, двоје дјеце, посједник. — 5. Михајло Савић, ожењен, двоје дјеце, јавдар. — 6. Милан Петковић, ожењен, двоје дјеце, свештеник. — 7. Симо Беговић, ожењен, петеро дјеце, свештеник. — 8. Димитрије Јевђевић, ожењен, двоје дјеце, свештеник. — 9. Раде Ђурановић, нежењен, ђак. — 10. Ђорђе Дакић, ожењен, осмеро дјеце, биљешник. — 11. Бошко Цапрић, удовац, тајник земљорадничког савеза. — 12. Мирко Томовић, нежењен, учитељ. — 13. Алекса Јакшић, ожењен, петеро дјеце, трговац. — 14. Матија Поповић, ожењен, троје дјеце, народни заступник, свештеник. — 15. Коста Гња-

тић, ож., двоје дјеце, учитељ. — 16. Васа Грђић, неож., народни заступник и тајник Просвјете.

Осуђени на смрт присуствују вјешању оних који су прије њих на реду.

На 20 година затвора осуђени су: 17. Арсен Крстић, ожењен, порезни контролор. — На 18 година: 18. Петар Милошевић, ожењен, двоје дјеце, тргов. — 19. Андрија Урошевић, ожењен, двоје дјеце, трговац. — 20. Сава Чуповић, удовац, учитељ. — 21. др. Војислав Бесаровић, нежењен, народни заступник, тајник трговачке коморе. — На 16 година: 22. Коста Крајемовић, нежењен, учитељ. — 23. Коста Божић, ожењен, четворо дјеце, свештеник. — 24. Светозар Лукић, ож., једно дијете, свештеник. — 25. Тошо Беатовић, ож., шестеро дјеце, трговац. — 26. Данило Ахимовић, ож., троје дјеце. — 27. Никола Јовановић, ож., двоје дјеце, учитељ. — 28. Васа Косорић, ож., двоје дјеце, свештеник.

На 15 година: 29. Драго Урошевић, ож., троје дјеце, свештеник. — 30. Недељко Зарић, ож., шестеро дјеце, трговац. — 31. Љубо Ковачевић, ож., шестеро дјеце, гостионичар. — 32. Тимотија Савић, ож., седмеро дјеце, трговац и посједник. — 33. Рајко Марковић, ож., петеро дјеце, гостионичар. — 34. Тошо Станчић, ож., шестеро дјеце, сељак. — 35. Атанасија Косорић, удовац, четворо дјеце, свештеник.

На 14 година: 36. Јован Симић, нежењен, мајер. — 37. Бранко Чубриловић, нежењен, студент медицине. 38. Матија Миладиновић, ожењен, петеро дјеце. — 39. Максим Ђурковић, ожењен, седмеро дјеце, народни заступник и посједник. — 40. Владимир Матић, ожењен, троје дјеце, трговац. — 41. Ђорђе Дујановић, ожењен, двоје дјеце, учитељ.

На 12 година: 42. Ристо Стефановић, ожењен, бријач. — 43. Јован Перенчевић, нежењен, правник. — 44. Јосип Симић, нежењен, шофер. — 45. Атанасије Шола, нежењен, народни заступник и посједник. — 46. Јефто Дучић, неож., трговац. — 47. Јован Ерић, ож., петеро дјеце, ковач. — 48. Јаков Ерић, удовац, троје дјеце, економ. 49. Милан Јовановић, ож., четворо дјеце, учитељ. — 50. Јефто Јефтић, ож., петеро дјеце, сељак. — 51. Војо Радуловић, ож., трговац. — 52. Неђељко Вугадин, ож., шестеро дјеце, сељак. — 53. Симо Ковачевић, ож., петеро дјеце, трговац. — 54. Божидар Зечевић, ож., чиновник банке Славије. — 55. Душан Суботић, ож., четворо дјеце, свештеник.

(Наставиће се.)

Въ волнахъ Бистрицы.

(Крајче.)

—Мы потребиловку организовали. говорил Недѣљко, чтобы хорошее дѣло здѣлать, чтобы вырвать бѣдность изъ когтей хищниковъ—кулаковъ—лавочниковъ, а они то, лавочники, всякой грязью закидали и ворымы, и лодари и народные обольстители и ученая сволочь и всякая другая дрянь. . . . И становому подавали на насъ, и исправнику и губернатору жаловались и министру телеграммы посылали. . . . И ничего, сражались до конца мы и—побѣдили.

И кончался разговоръ раненныхъ солдатъ и, изнуренные, усталые, полуголодные, они засыпали у костра, чтобы завтра продолжить свой тяжелый путь въ невѣдомую даль.

Только Недѣљко долго долго не засыпалъ—онъ уносился мыслями на свой Златиборъ, въ свою Драглицу, къ милимъ своимъ, къ дѣтямъ и къ другу своему, къ доброй Милици, женѣ своей и къ старику отцу и къ истерзаннй страданіями старушкѣ мамашѣ.

И потребиловку исполнилъ тогда и своихъ сотрудниковъ въ потребиловкѣ и враговъ потребиловки и своихъ. И горячимъ желаніемъ загорѣлся тогда скорѣ-скорѣ вернуться домой, чтобы веѣмъ своимъ существомъ посвятить себя хорошему, благородному дѣлу служенія деревнѣ, для

того, чтобы праведно жилось тамъ веѣмъ—и бѣднымъ и богатымъ. . . . Ничего что рука ранена и не работаетъ и плечо, думалъ онъ про себя—умъ слава Богу и языкъ—здоровы и сердце тоже, ну а рукъ найдется. А широкое поле впереди—сколько надо сдѣлать, сколько невзгодъ перебороть и хорошихъ дѣлъ сотворить, чтобы жизнь въ деревнѣ пошла здоровая и работа въ ней полезная не только для богатыхъ, но и для бѣдныхъ! . . .

. . . . Потребиловка есть, разсуждалъ Недѣљко про себя, теперь создадимъ молочную артель и кредитное товарищество, организуемъ и читальню. И заживетъ Драглица!

И ему грезилось, что Драгличка молочная артель уже посылаетъ масло и сыры въ Ужицы и въ Бѣлградъ, и общественные лѣса рубятся и бревна пилятся на Драгличкомъ общественномъ лѣсопильномъ заводѣ, и Драгличкій крестьянинъ пашетъ землю желѣзнымъ плугомъ, и засеиваетъ ее отборными сѣменами, приобрѣтенными черезъ Драгличкое кредитное Товарищество и свободное время проводить Драгличкій мужикъ не въ кабацѣ, а въ общественной читальнѣ и счастливъ, счастливъ Изнуренный, усталый Недѣљко, какъ ангелъ засыпалъ.

* * *

Мутные облака беспорядочно плыли по небесному пространству, срываясь съ вершинъ сосѣднихъ горъ и медленно сходясь надъ «Азъ» полемъ и надъ Лимомъ.

Беране уже блѣдѣло въ вечернемъ туманѣ, а Быстрица и Лимъ сердито столпали, перекатывая свои мутныя волны по неравному изрытому корыту.

Уже спускались первые сумерки холодной Ноябрьской ночи, а съ Бѣловца и Паклиня пахло снѣгомъ.

По дорогѣ изъ Берана въ Андриевицу, еле двигаясь шла какая то небольшая куча людей. По ихъ однородной одеждѣ, можно было думать, что это солдаты. Ужъ много много тысячъ ихъ прошло этой дорогой. Было ихъ всякихъ—и здоровыхъ и больныхъ, и молодыхъ и старыхъ. И веѣ съ ужасомъ приступали къ Быстрицѣ, что-бы перебраться черезъ ея мутныя волны на другую сторону.

Иные, опоздавшие, часто даже почевали тутъ, на берегу, или же въ ближайшія деревенскія избы, дожидаясь дневного свѣта, чтобы съ меньшей безопасностью перейти въ бродъ Быстрицу, столь бывала опасна переправа черезъ Быстрицу, въ дни ея половодія.

Впереди кучки шелъ высокий, здорового сложенія, костлявый мужчина, съ подвязанной лѣвой рукой. Не трудно было въ немъ узнать Недѣљку Шулягича. Только ужъ что-то онъ ослабъ, усталъ.

Шелъ онъ задумчивый, грустный, съ страдальческимъ липемъ, съ трудомъ шагая. За нимъ шли товарищи, еще печальнѣе его. Они шли молча.

Вотъ уже подошли къ дому кмета Јоана, прошли его, прошли мельницу, вошли въ сливовый садъ Мирчеты, героя веѣхъ послѣднихъ боевъ съ австрийцами, прошли и его и подошли къ Быстрицѣ. Здѣсь было небольшое бревно, узенькое, неудобное—единственная переправа черезъ ручей, бушующій, полный водой, слившейся съ горъ отъ непрерывныхъ дождей.

Недѣљко вступилъ на бревно, сдѣлалъ шагъ, другой. Бревно шата-

лось и гнулось, подаваясь подъ тяжестью Недѣљка. Нужно было много ловкости и эластичности, что-бы не потерять равновѣсія и удержаться, не упасть. Но съ большой раненой рукой и съ прострѣленнымъ плечемъ эластичности не могло быть. Подумалъ ужъ Недѣљко вернуться, лучше, чѣмъ рисковать. А ручей ревѣлъ подъ нимъ, неся въ своихъ бушующихъ волнахъ всякій хламъ.

На право отъ него въ водѣ распадались трупы утопившихся лошадей—ихъ было нѣсколько, веѣ онѣ застряли между столбами разрушеннаго моста, а на лѣво, у самого берега, запутавшись въ хламѣ, виднѣлась спина утонувшаго челоѣка. Недѣљко вздрогнулъ, ужаснулся, сдѣлалъ шагъ что-бы ити, но не могъ, что-то его удерживало тутъ, надъ бушующимъ ручьемъ. Въ головѣ что то зашумѣло, ноги задрожали и онъ почувствовалъ, что падаетъ.

Подошедшіе товарищи видѣли, какъ повесели разъяренныя волны Быстрицы ихъ товарища Недѣљка. Поспѣшили спасать его, но уже было поздно, онъ исчезъ въ водоворотѣ. Искать его было бесполезно, хотя они веѣ бросились вдоль берега.

. . . . Носимое волнами тѣло Недѣљка показалось еще разъ другой надъ водой и потомъ скрылось въ волнахъ—на всегда. . . .

Влад. Хаджи-Ильичъ.

БОРБА ЈУГОСЛОВЕНА ЗА УЈЕДИНѢЊЕ.

Кратак историјски преглед.

(Наставак.)

Традиција народна још је више сачувана у предању народном о Косовској Битци. Косово код Клина у Далмацији најбољи је доказ. Историја српског народа пренета је у срце Хрватске. Косовска епопеја не припада, и ако чисто српска трагедија, само Србима; она припада подједнако Хрватима и Словенцима, јер и Хрвати и Срби и Словенци су један и исти народ. Традиција народна код Југословена концентрише се око истихъ идеја, истихъ јунака, истихъ догађаја, ма да епопеје припадају добу поделе и страшног очајања, оне су персонификације чистог југословенског национализма.

Одлике народне појезије налазе се и у свима другимъ народнимъ грамама. Орнамент, вез, боје, музика, све је исто, као и приповетке, пословице, обичаји. Све ово припада Југословенцима, јер нико није способен да повуче границу и определи шта је хрватско, шта словенско, а шта српско.

Срби, Хрвати и Словенци припадају источној и западној цркви. Али та разлика у вери никада није доводила ни довела до онакихъ страшнихъ верскихъ крвопролића, каква су се одиграла код свију другихъ једноплеменнихъ народа. И док се у важападнијимъ крајевима нашега народа служи источно-православна служба на старословенскомъ језику, докле се католичке цркве пружају чак до Пели, патријаршије српске; као што се у некимъ крајевима Далмације још данас у католичкимъ црквама проповеда слово Божије на старословенскомъ језику. Оснивач старе српске династије Немањића, Стеван Немања крштен је најприје као католик. Велики хрватски родољуб владика Штросмајер, коме је пре недавног времена, даровити српски беседник и теолог отац Николај Велимировић посветио своју књигу «Религија и народност у Србији», бори се за самосталност хрватске цркве. Поменуто општа расматрања о вери документују, да и поред великогъ утицаја запада и истока, Хрвати, Словенци и Срби, остали су веома толерантни у верскимъ односима, што нам даје несумњивогъ доказа, да поред истогъ језика и истогъ народногъ култа, религија нема никаквогъ сепаратистичкогъ схватања, што тврди и отац Николај у мало час поминутој књизи, наводећи да ће у новој југо-

словенској држави бити око 50 епархија, од којих око половине припада западној, а друга половина источној цркви. Постављајући питање, да такав однос неће довести до каквог могуће сукоба, између верних двеју цркви, отац Николај категорички одговара са »не«. Југословенско свештенство, како православно, тако и католичко доказало је за време вековне борбе и ратова, велику верску толерантност и и савршену истовестност тежњи. Наводећи много примера, који поткрепљују изнето тврђење, отац Николај изводи следећи закључак: »Народ који је био уједињен у роштва, неће бити разједињен у слободи, јер иначе слобода не би била дража од роштва. Народ који је научио да љуби у роштва, продужиће да љуби и у слободи, јер иначе слобода би била гора од роштва. Народ, који је научио да буде трпељив у роштва, остаће трпељив и у слободи«.

Извешти у кратком прегледу границе просторства Југословена и доказавши да је то један исти народ са три имена, да видимо какве су везе и односи постојали између Хрвата, Срба и Словенаца. Равије смо казали, да су се наши стари настанили на великом светском путу, коју везује Исток са Западом, и да су од првог дана били окружени многобројнијим и јачим суседима, који су се старали да спрече оснивање једне велике и јаке државе, која би уједињила све Словенце, Србе и Хрвате, чиме би се омогућило слободно развијање културе и прогреса.

Прве југословенске државе не носе никаквог трага ма какве етничке разлике, и њихова имена означају чисто географске појмове: Панонија, Крањска, Неретва, Захумље, Зета и т. д. Али пошто су ове државе имале да се оријентису против три обранбена фронта, стао се употребљавати назив: Србин, Хrvat, Словенац. Ова имена нису никад означавала три разна народа. Сви европски народи пре извршеног уједињења називали су се разним именима, именом трибуса, која су се стопила допније у једно опште име. Код Југословена ова три имена не означавају ни ову јасну разлику, која постоји код Немаца између Саксонаца и Бавараца. Чак ни разлике у дијалектима не одговарају називима Србина, Хрвата, и Словенца. Разлике у тим називима исто су такве, као што су разлике између Србије и Црне Горе, које такође носе различите називе, али које никад нису престале да се боре против општег непријатеља, и да буду носиоци истих идеја. Што је ова политичка подела остала до данашњег дана, треба да будемо благодарни нашим непријатељима, који су се увек старали и радили да омету наше уједињење. Рекли смо да је разлика у називима дошла од фронта, на којима смо се сукобили са нашим непријатељима. На крајњем северозападу »словенска« држава борила се поглавито против Германаца. У средњим државама »хрватска« борила се с једне стране против Млечана, који су тежили да због трговачких разлога овладају далматинском обалом, с друге стране имали су вечиту борбу са Мађарима, који још и данас теже истом. Најпосле на источном фронту »српска« држава имала је да води борбу против Византије, Отомана и Бугара.

Основана у VII-ом веку под краљем Само, словенска држава подлеже у IX-ом веку под навалом Бавараца, Франака и Мађара, и до данашњег дана налази се у саставу Аустрије. Од ње је остао само назив »словеначки«, што на југословенском језику означаје просто: Словенина. Чак до данашњих дана ово исто име »Словенац« употребљава се свуда, где име »Србин« или »Хrvat« није дозвољено употребљавати, као што је у Далмацији, Македонији, Дубровнику.

(Наставиће се.)

Недељни преглед.

Ratište.

Вјести, које стизу са свих фронта saveznickih armija vrlo su razveseljive. Položaj se iz dana u dan osjetljivo poboljšava u prilog saveznika. General Brusilov, koji je prvi zadao smrtni udarac austrijskim armijama, napreduje, usprkos poteskocama sa terenom i bez obzira na to, sto su Nijemci usredotocili pod Koveljem znatna pojačanja. Može se već mirne duše kazati, da se položaj na fronti

generala Brusilova svakim danom poboljšava u korist Rusa.

Glavno rusko nastupanje, kao sto izgleda, pocelo je tek sada da pocinje. Rusi neumorno atakuju neprijatelje po citavoj fronti k sjeveru od Pripjata. Udarac, koji je nanesen Austrijancima na jugu, nije svakako bio glavnim planom ljetne kampanje. Rusi se pomakli na Volinji i u Galiciji prije, nego su sami htjeli. Dogadjaji na talijanskoj fronti uskorili su istup ruskih armija protiv neprijatelja, da oslabe austrijsko nastupanje na Trentino.

Taj je cilj dostignut. Rusi zarobise preko 280 hiljada ljudi, te su smeli i Bec i Berlin, nastupajući svakim danom sve dalje i dalje.

Položaj na anglo-francuskoj fronti takodjer je povoljan. Polagano, ali sigurno, napredovanje i Engleza i Francuza može da nam je garancijom, da inicijativa, koja je sada na svim frontama u rukama saveznika, neće nikad vise preci u ruke centralnih država.

Talijani takodjer napreduju. Naravno da je teren, kojim imaju da operiraju uzrokom, zasto se oni brze, kraj mnogobrojne svoje vojske, ne pomicu naprijed.

Nema sumnje da je položaj na svim frontama ne samo utješljiv, nego upravo razveseljiv, te imade nade da ćemo i mi u nedalekoj budućnosti ugledati rodne gore i polja i sinje nase Jugoslovensko More!

Вјести из домовине.

Загреб и аустријско—њемачке побједи. Загребачка франковачка »Хрватска« од 3. VI. приговара загребачком градоначелнику Хољцу, што се не обазире на њезино упозорење, да градска општина треба предњачити у извјешавању застава пригодом побједи, и додаје: »Услијед поманкања такве организације и апстиненције градоначелника није се Загреб окитно заставама пригодом заузео Арсијера и Асијага, а јуче, кад се дознало за пораз енглеске морнарице, извјесили су тек неки кућевласници заставе. Један кућевласник чека на другога, а сви заједно на градоначелника.«

Тако загребачка »Хрватска«, а ми у држању загреб. грађанства налазимо лијеп доказ разумијевања истинитога положаја. Може се свијет неколико пута обманути, али то не иде без престанка. Претварати пораз њемачке флоте у побједу и лагати за три дана, није ни мало помогло Њемачкој. У лажи су кратке ноге. Грађанство Загреба могло се већ увјерити, колико би то користило Хрватској, кад би и постојале све из Беча растурене вјести о њиховим побједи. Почели су већ сви увиђати, да је спас Југословенима у потпуној пропасти Аустрије, па се зато више нико не обазире на бечке и пештанске извјештаје, него чека оно, што се мора догодити прије или касније.

Denuncijacije u Hrvatskoj. Veliki zupan belovarski objavio je oglas, kojim javlja, da ne će odsada unapred pripisivati anonimnim prijavama nikakve važnosti, već da će ih bez daljega bacati u korpu.

Alaupović oslobođen. 3. juna izrecena je presuda u parnici, vodjenoj pred sarajevskim sudom protiv vladinog savjetnika, bivseg direktora tuzlanske gimnazije, dra Tugomira Alaupovića, o cemu smo u pretproslom broju opirno izvjestili. Alaupović je oslobođen.

Отпуштање од службе Срба професора у Босни. »Bosnische Post« од 9. марта јавља, да су отпуштени од службе: директор трговачке школе у Тузли Петар Милетић; професор трговачке академије у Сарајеву Велимир Вујасиновић и професор трговачке школе у Тузли Адем Бис.

Генерал Вешовић. Пригорскоме генералу Радовану Вешовићу пошло је за руком утећи из злочинских руку Аустријанаца. Аустријски помоћник војнога гувернера на Петњу, објавио је рани тога у »Bosnische Post« следеће:

»Генерал Вешовић, оптужен ради покушаја да подигне устанак и почиња убијства, није се пријавио властима. Ради тога — за пример репресијивне мере — његов брат Владимир био је предао у руке крвника. Отац Вешовића, као јамац, заслужује једнаку судбу. Но војне области, имајући к 75 љетноме старцу више сажаљења него његов син, у знак особите милости сачуваше му живот.« И тако Аустријанци настављају свој стари посао, који од почетка рата воде у нашим југословенским земљама. Кад не могу да се свете тобожом кривцу, они посижу за животом и имањем бедних рођака истога, без обзира на сполја старост. Но нека. Свака сила за времена. Доћи ће, а можда и скоро дан освете, која мора да одговара злочину тих хијена Теутоно-Мађара!

Заплена имања Срба у Србији и Босни. Из Цириха јављају, да је аустријски врховни командант надвојвода Фридрих наредно заплени имања Срба, за које се сумња да су суделовали или потпомагали убијство надвојводе Фрање Фердинанда, уједно наређује заплени и оних имања, које су путем продаје прешла у друге руке. На тај је начин дана могућност заплени имања које год особе, која је влади непоходна. Одређено је такођер да се имаду заплени имања и оних, који су хушкали на рат. Не треба тек говорити, како је та наредба противна међународном праву, те су централне власти још једанпут показале, колико држе Теутони до одредаба међународног права!

Парница против Срба и Сегедину. — У парници против Вељка Загорице и другова, — о њој смо већ известили, — изречла је пресуду и краљевска апелација у Сегедину. Осуђени су Вељко Загорица, др. Иван Загорица, Марко Манојловић, Исидор Иванић на 4 месеца затвора, 600 К. глобе, и годину дана губитка службе. Пароку Лазару Вучкову потврђена је осуда у целини.

Družba sv. Cirila in Metoda. Tudi med gromenjem topov skrbi dična naša Družba za slovensko mladež. Z veseljem čitamo daleč od domovine oglas »Eдинosti«: Združene tržaške podružnice priredijo 4 maja gledališko predstavo v »Narodnem domu«.

»V Trstu se je vršil koncert »Ciril-Methodove podružnice Šentjakobske«, ki je izborno uspel. Tržaški Slovenci so poslali zopet veliko svoto »Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«.

Vojna ni udušila slovenske zavesti; s posebno zadovoljnostjo sprejemamo podobne vesti iz ogroženega Trsta, vprašamo pa se ob jednom: kako dolgo bomo še prisiljeni z žulji svojih rok vzdrževati slovensko šolo?

Obsojen slovenski poslanec. »Slovenec« in »Slovenski Narod« od 7./VI. prinašata brez komentarja sledečo vest: »Slovenski poslanec v državnem in deželnom zboru Franc Grafenauer, posestnik in tvorničar orgelj na Brdu pri Št. Mohoru je obsojen radi zločina motenja javnega miru po § 65 a) in b) k. z. na pet let težke in poostrene ječe.«

Predsednik sodišča: Seeliger, major auditor».

Franc Grafenauer, je edini zastopnik koroških Slovencev v državnem zboru na Dunaju in v deželnom zboru v Celovcu. Bil je pristaš Šušteršičeve stranke, vendar pa neustrašen boritelj za slovenske pravice. »Tribune de Geneve« piše: S zaplenbo knjige: »Kroatien und Slovenen« katero je napisal dr. Ivan Krek, glavni organizator Šušteršičeve stranke, radi njegovih očitnih izjav in simpatij k Srbom in jugoslovenski ideji, po aretiranju samega Šušteršiča, prišla je i obsodba Grafenauerja.

Nov duh stopa v Slovence — vsi vidijo rešitev v združitvi Jugoslovanov. Brez razlike mišljenja trpijo v ječah — skupno moramo na delo, da osvobo-

dimo brate, ki jih je avstrijsko nasilje izročilo gladu in trpljenju temnice!

»Lega Nazionale« postane »Lega Austriaca« tako poroča »Slovenski Narod« od 9./VI. »Lega« postavi spomenik Franju Josipu na glavnom trgu v Trstu. So smešni! Sovraštvo proti Slovincem seveda ostane v programu.

Разне вјести.

Нови дневник: У Букарешту почео је излазити дневник на румунском језику под именом »Газета«. Исти лист заступа интересе тројног споразума, те је нарочито благосклоно расположен према мајци нашој Србији. Желимо новом другу много успеха у тешкој борби за правду и цивилизацију.

Глад у Њемачкој. Све европске новине без разлике пишу стално о глади код Аустро-Њемаца. Колико су поскочиле цијене у појединим покрајинама животним намирницама, ми смо већ неколико пута јављали. Но то још не би било ништа, кад би се само могло добити, макар за коју цијену. Да власти нијесу подuzeле мјера, цијене би без сумње биле још више, на овај се начин донекле стало на пут несавјесним спекулантима, али се становништву није много помогло, јер намирница у земљи нема, а са стране се може добити врло мало. Бечке новине »Zeit« пишу, да је пруско министарство привреде издало упуте, како је због садашње несташнице меса добро да свијет узима и другу храну, која иначе није обична. Министарство савјетује, да се што више убијају за храну гавранови, врानе и чавке. Осим тога напомиње, како је добра чорба од врабаца и чворака, јер за њу не треба масти. — У исто вријеме јављају шведске новине, да се свака убијена врана може продати за 1.20 марку њемачким добављачима хране.

Недавно су демонстрирале жене у Дрездену због несатице хране и захтејевале, да се закључи мир и учини крај патњама становништва. Уједно су казале, да би Енглеска сигурно пристала на мир, кад би знала, како се код њих гладује. Нека се ове несретне жене обрате на оне крволочне звијери у Берлину, које су изазвале овај рат и наниле толико биједи човјечанству, јер је Енглеска својим иступом само допринијела, да се што прије униште њихове злочиначке намјере.

Вјера бечког листа у побједу. — Бечки полувластични лист »Information« доноси 4. VI. о. г. чланак, у коме међу осталим каже: »да је најбоље, ако све зараћене стране изјаве, да до данас нема ни побједитеља ни побијеђених, јер би само ова изјава могла дати основу за преговоре о миру«.

Жеља за миром тако је нарастала у Аустрији, да се овај аустријски лист затрчао и предлаже, послите толиких дрских изјава бечке и пештанске штампе, да се приступи расправима о миру, и да сви иступе равноправно, нити као побједитељи, нити као побијеђени. Биће да је допустило Швабима и Мађарима, кад желе безувјетно мир. Више нема оног надутог поноса, као кад се писало да ће Аустрија и Њемачка свему свијету диктирати мир. Како ли се тек осјећају послите побједи генерала Брусилова!?

ОД УРЕДНИШТВА.

Молимо нашу браћу заробљенике да своје адресе пишу читљиво, да изричито назначе мјесто и пошту свог боравишта. Адресе нека пишу увијек на руском језику.

Издавањел и одговорни уредник:
Милован К. Митричевић.